

ENHANCING EXAMINATION SKILLS FOR STUDENTS IN MARXIST – LENINIST PHILOSOPHY OPEN-BOOK-EXAM OF TNU - UNIVERSITY OF COMMUNICATION AND INFORMATION TECHNOLOGY

Hoang Ngoc Bich

TNU - University of Information and Communication Technology

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: 21/12/2020	TNU - University of Communication and Information Technology has been applying the form of essay writing exam, allowing students to use materials when doing the Marxist – Leninist Philosophy exam. This article aimed to clarify the requirements of essay writing and propose some measures to help students improve their skills and do well in exams. This article used the combination of the analytical method, logical method, assessment method and historical method. The research results show that the Philosophy essay test not only meets the general requirements of a science test, but also meets the specific requirements associated with the subject: logical thinking, creative thinking and social abilities. Statistics on final exams of Marxist-Leninist philosophy of 200 random students in 2019-2020 academic year showed that the percentage of students got mark A, B, C, D and F was 14.5%, 33.4%, 32.9%, 15.1% and 4.1% respectively. Thus, many students's essays met requirements limited to some extent; even some did not meet requirements, which could have negative impacts on the university's training quality and students' psychology when studying the other subjects. Therefore, it is necessary to improve students' exam-taking skills by further promoting the role of lecturers in supporting students determine the requirements of the test; improve students' exam review efficiency and exam presentation skills.
Revised: 23/01/2021	
Published: 04/02/2021	
KEYWORDS	
Education	
Skills	
Exam	
Documents	
Marxist – Leninist Philosophy	

NÂNG CAO KỸ NĂNG LÀM BÀI THI ĐƯỢC SỬ DỤNG TÀI LIỆU MÔN TRIẾT HỌC MÁC – LÊNIN CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG – ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

Hoàng Ngọc Bích

Trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông – ĐHTN Thái Nguyên

THÔNG TIN BÀI BÁO	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 21/12/2020	Hiện nay, trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông – Đại học Thái Nguyên đang áp dụng hình thức thi viết tự luận, cho phép sinh viên sử dụng tài liệu khi làm bài thi môn Triết học Mác - Lênin. Bài viết này làm rõ những yêu cầu khi làm bài thi, từ đó, đề xuất một số biện pháp giúp sinh viên nâng cao kỹ năng và làm tốt bài thi. Bài viết sử dụng kết hợp các phương pháp phân tích, logic, đánh giá và phương pháp lịch sử. Kết quả nghiên cứu cho thấy, bài thi viết tự luận đề mở môn Triết học ngoài đáp ứng yêu cầu chung của một bài thi khoa học, còn đáp ứng yêu cầu riêng của môn học là phản ánh năng lực tư duy logic, tư duy sáng tạo và xã hội của sinh viên. Thống kê ngẫu nhiên kết quả thi môn Triết học của 200 sinh viên trong năm học 2019 – 2020 cho thấy số sinh viên đạt các điểm A, B, C, D và F lần lượt là 14,5%, 33,4%, 32,9%, 15,1% và 4,1%. Như vậy, nhiều bài thi của sinh viên đáp ứng các yêu cầu này ở mức độ hạn chế, một số bài thi chưa đáp ứng được yêu cầu. Điều đó tác động trực tiếp đến chất lượng đào tạo của nhà trường, và tạo tâm lý tiêu cực cho sinh viên khi học các môn học tiếp theo. Do đó, cần nâng cao kỹ năng làm bài thi cho sinh viên bằng cách: nâng cao vai trò của giảng viên trong việc giúp sinh viên xác định yêu cầu của bài thi; nâng cao hiệu quả ôn thi và tính khoa học khi sinh viên trình bày bài thi.
Ngày hoàn thiện: 23/01/2021	
Ngày đăng: 04/02/2021	
TỪ KHÓA	
Giáo dục	
Kỹ năng	
Bài thi	
Tài liệu	
Môn Triết học Mác – Lênin	

Email: hnbich@ictu.edu.vn

1. Giới thiệu

Nâng cao kỹ năng làm bài thi viết tự luận đề mở môn Triết học Mác – Lênin cho sinh viên trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông – Đại học Thái Nguyên (ĐHTN) hiện nay là đòi hỏi mang tính khách quan trong hoạt động học tập, giảng dạy của thầy và trò trong Nhà trường. Điều đó giúp cho sinh viên đạt hiệu quả cao trong học tập môn học, khắc phục những hạn chế đang tồn tại, tạo nền tảng để sinh viên tiếp thu các môn học tiếp theo và bồi đắp sự tự tin, niềm yêu thích trong học tập.

Đến nay, chưa có công trình nào nghiên cứu về vấn đề này. Có một số công trình nghiên cứu nội dung liên quan, tiêu biểu là sách chuyên khảo *Phương cách trả lời các câu hỏi ôn tập môn Triết học Mác – Lênin: Lý thuyết – Bài tự luận – Bài tập trắc nghiệm* [1]. Công trình này cung cấp một số câu hỏi dưới hình thức tự luận lý thuyết, tự luận bài tập, trắc nghiệm và đáp án trả lời các câu hỏi triết học đó nhằm rèn luyện cho người học khả năng trả lời nhiều dạng câu hỏi triết học khác nhau. Ngoài ra, còn có một số công trình khác như: Bài viết *Sự kết hợp giữa phương pháp lịch sử và phương pháp logic trong nghiên cứu lịch sử triết học* [2] chỉ ra hai phương pháp nghiên cứu triết học chủ yếu và quan trọng là phương pháp lịch sử và logic. Điều đó cho phép người học sử dụng đúng phương pháp để đạt hiệu quả cao nhất trong nghiên cứu. Sách tham khảo *Sách hướng dẫn học tập Triết học Mác – Lênin* [3] hệ thống hóa kiến thức môn triết học theo từng vấn đề, đồng thời đưa ra một số câu hỏi ôn tập yêu cầu người học vận dụng lý luận triết học để đánh giá, giải quyết một số vấn đề thực tiễn đang tồn tại trong xã hội. Báo cáo tổng kết đề tài khoa học cấp Bộ *Triết học Mác – Lênin với việc xác định con đường và động lực đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam hiện nay* [4] đánh giá, hệ thống hóa, tổng kết những vấn đề lý luận và thực tiễn của đất nước dưới góc độ triết học. Công trình này là tài liệu quý giá cung cấp những kiến thức thực tiễn về lịch sử - xã hội của đất nước, là sự vận dụng sáng tạo triết học Mác – Lênin vào điều kiện Việt Nam. Bài viết phỏng vấn TS. Nguyễn Đức Luận: *Học giỏi môn Triết học sẽ dễ dàng học tốt các môn khác* [5] đưa đến những đánh giá, hướng dẫn của một giảng viên Triết học giàu kinh nghiệm và trình độ chuyên môn cao – TS. Nguyễn Đức Luận, về cách ôn thi và làm bài thi môn Triết đạt kết quả cao.

Các công trình nghiên cứu trên đề cập đến các khía cạnh khác nhau liên quan bài viết: hướng dẫn ôn và làm bài thi môn Triết đạt kết quả cao, hệ thống hóa lý luận Triết học dưới dạng tài liệu hoặc câu hỏi ôn tập, hệ thống hóa thực tiễn lịch sử xã hội Việt Nam dưới góc độ Triết học và các phương pháp nghiên cứu Triết học chủ yếu. Như vậy, tài liệu để ôn thi môn triết học Mác – Lênin tuy phong phú, đa dạng nhưng chưa có tài liệu nào đưa ra một cách khái quát yêu cầu của bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin và giải pháp để đáp ứng những yêu cầu đó.

Hiện nay, nhằm thực hiện mục tiêu hình thành và phát triển tư duy lý luận khoa học cho người học, trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông – ĐHTN áp dụng hình thức thi viết tự luận, sinh viên được phép sử dụng tài liệu khi làm bài đối với môn học này. Tuy nhiên, kết quả thi của sinh viên chưa cao, một số sinh viên chưa đáp ứng được yêu cầu của đề thi.

Vì vậy, bài viết này làm sáng tỏ các yêu cầu của bài thi viết đề mở môn Triết học Mác – Lênin, từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao kỹ năng làm bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin cho sinh viên trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông - ĐHTN.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết là kết quả của nghiên cứu được thực hiện bằng phương pháp phân tích, phương pháp logic, phương pháp đánh giá và phương pháp lịch sử. Trên cơ sở phân tích các đặc điểm, mục tiêu và hình thức thi đánh giá của môn Triết học Mác – Lênin hiện đang áp dụng tại trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông - ĐHTN; đồng thời, tiến hành thu thập thông tin từ các tài liệu thứ cấp; bài viết logic hóa các vấn đề để làm rõ những yêu cầu của bài thi viết đề mở môn Triết học Mác – Lênin. Tiếp đó, bài viết dựa vào kết quả thi của sinh viên ở môn học này và dựa

vào kinh nghiệm thực tiễn chấm bài thi của giảng viên để đánh giá hạn chế trong kỹ năng làm bài thi của sinh viên. Sau cùng, bài viết kết nối các kết quả nghiên cứu để đưa ra một số giải pháp khắc phục những hạn chế đang tồn tại, góp phần nâng cao kỹ năng làm bài thi viết đề mở môn Triết học Mác – Lênin cho sinh viên trong nhà trường.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Yêu cầu của bài thi viết đề mở môn Triết học Mác – Lênin

Thực hiện tinh thần Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban chấp hành Trung ương Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục “*Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học*” [6]; hoạt động thi đánh giá sinh viên ở môn Triết học Mác – Lênin tại trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông - ĐHTN được thực hiện dưới hình thức thi viết tự luận, sinh viên được sử dụng tài liệu khi làm bài. Đề thi được thiết kế ngoài đáp ứng yêu cầu chung còn có những yêu cầu riêng gắn với môn học.

3.1.1. Bài thi phản ánh năng lực tư duy logic của sinh viên

Tư duy logic là năng lực tư duy ở trình độ cao, có vai trò nền tảng để hình thành nên các tri thức khái quát, trừu tượng ở con người. Về bản chất, “*tư duy logic là quá trình nhận thức đối tượng, xác định các yếu tố liên quan đến hình thành và kết nối các ý tưởng, nhằm tìm kiếm giải pháp và hành động phù hợp với ngữ cảnh của đối tượng*” [7, tr.181].

Triết học Mác – Lênin là hệ thống các tri thức được liên kết với nhau một cách chặt chẽ về logic. Ở đó tồn tại sự gắn kết giữa mặt thể giới quan duy vật và mặt phương pháp luận biện chứng. Các vấn đề được sắp xếp theo trình tự từ bản chất của thể giới (thể giới thống nhất ở tính vật chất) đi đến mô tả thể giới (sự vật vật chất tồn tại tuân theo các nguyên lý, quy luật); từ vấn đề cơ bản của triết học mà bất cứ trường phái triết học nào cũng đề cập (vấn đề mối quan hệ giữa vật chất và ý thức), đi đến vạch ra nội dung sáng tạo riêng có của học thuyết (chủ nghĩa duy vật lịch sử). Đó là sự sắp xếp đi từ cái khái quát cao nhất đến cái khái quát thấp hơn, đi từ cái thống nhất đến cái đa dạng, phong phú. Triết học Mác – Lênin có bố cục tổng thể được trình bày logic liền mạch theo trình tự các chương của môn học, gây sự cuốn hút đối với người học. Khi mà người học cứ chinh phục được nội dung của chương này thì đồng thời, lại mở ra nhiều vấn đề mới kích thích sự tò mò, hứng thú để người học tiếp tục chinh phục chương tiếp theo.

Mạch logic giống như “sợi chỉ đỏ” không chỉ được tạo ra từ mối liên hệ giữa các chương của môn học, mà nó còn được thể hiện rõ nét trong từng tiêu đề, từng phạm trù được đề cập ở mỗi chương. Bất cứ nội dung nào trong môn học này, người học cũng được nghiên cứu và phải làm rõ bản chất của phạm trù (ví dụ: khái niệm chất, khái niệm lượng), mối quan hệ với phạm trù khác (ví dụ: mối quan hệ giữa chất và lượng) và ý nghĩa phương pháp luận của nó (ví dụ: ý nghĩa phương pháp luận của quy luật từ những sự thay đổi về lượng thành sự thay đổi về chất và ngược lại).

Chính từ sự kết nối các luận điểm một cách liền mạch, chặt chẽ như vậy tạo ra lập trường tư tưởng vững vàng cho Triết học Mác – Lênin. Nhờ đó, hệ thống quan điểm này trở thành vũ khí lý luận sắc bén để đấu tranh chống lại các lực lượng bảo thủ luôn tìm cách phá hoại cách mạng.

Theo đó, bài thi môn Triết học Mác – Lênin là căn cứ, là thước đo phản ánh trình độ năng lực tư duy logic của sinh viên với những vấn đề thực tiễn bất kỳ. Mỗi sinh viên có thể sử dụng từ ngữ, kết cấu câu khác nhau để diễn đạt suy nghĩ của mình. Nhưng đòi hỏi chung ở các bài thi là bố cục nội dung chặt chẽ, sắp xếp hợp lý, các luận cứ và minh chứng khoa học, rõ ràng. Trên cơ sở các luận điểm triết học riêng lẻ, sinh viên phải sắp xếp và tổ chức thành một chuỗi hợp lý gắn kết mật thiết với nhau nhằm giải quyết vấn đề thực tiễn cuộc sống.

3.1.2. Bài thi phản ánh năng lực tư duy sáng tạo của sinh viên

Năng lực tư duy sáng tạo được nhiều nhà khoa học đánh giá là trình độ tư duy cao nhất của con người. Hiện nay, người ta biết đến thang cấp độ tư duy (thang Bloom) với sáu cấp độ. Trong đó, tư duy sáng tạo là cấp độ thứ sáu (cao nhất). *“Tư duy sáng tạo là một loại tư duy có tính linh hoạt, có tính độc lập và tính phê phán, đặc trưng bởi sự sản sinh ra ý tưởng mới độc đáo và có hiệu quả giải quyết vấn đề cao. Ý tưởng mới được thể hiện ở chỗ phát hiện ra vấn đề mới, tìm ra hướng đi mới, cách giải quyết mới, tạo ra kết quả mới”* [8, tr.14].

Hình thành và phát triển năng lực tư duy sáng tạo ở người học là đòi hỏi của các môn học nói chung, của môn Triết học Mác – Lênin nói riêng. Đặc trưng của môn Triết học Mác – Lênin là tác động mạnh mẽ đến năng lực tư duy con người, đặc biệt là năng lực sáng tạo.

Tri thức Triết học Mác – Lênin cung cấp những nguyên tắc khoa học định hướng cho sinh viên nhận thức và hoạt động thực tiễn đạt hiệu quả. Tuy nhiên, chỉ với tri thức Triết học Mác – Lênin thì sinh viên chỉ có thể đưa ra hướng giải quyết, mà chưa thể giải quyết một vấn đề bất kì trong cuộc sống, bởi tính đa dạng, phong phú của nó. Do vậy, mỗi khi gặp tình huống có vấn đề, sinh viên cần vận dụng linh hoạt và sáng tạo những nguyên tắc phương pháp luận triết học Mác – Lênin trên cơ sở hiểu biết thực tiễn của bản thân cho phù hợp với từng tình huống cụ thể.

Đối với đề thi tự luận sinh viên được sử dụng tài liệu khi làm bài, sẽ có nhiều tình huống đa dạng được đề cập đến, có thể là những tình huống sinh viên thường xuyên gặp trong cuộc sống thường ngày (trong mối quan hệ với thầy cô, với Nhà trường, với bạn bè hoặc với đồng nghiệp), cũng có thể là những vấn đề vĩ mô của thực tiễn đất nước (trong các lĩnh vực: kinh tế, chính trị, văn hóa – giáo dục). Để làm được bài, sinh viên không có lựa chọn nào khác ngoài việc tự làm giàu vốn hiểu biết thực tiễn của mình. Trong vô vàn các vấn đề đan xen đó, sinh viên phải dựa vào tri thức triết học Mác – Lênin tìm ra cái bản chất, cái mang tính quy luật và mối liên hệ tất yếu giữa chúng; từ đó đưa ra nhận định mới của bản thân, đề xuất cách giải quyết vấn đề hiệu quả và triệt để.

3.1.3. Bài thi phản ánh năng lực xã hội của sinh viên

Mỗi sinh viên đều là một con người xã hội, mang đầy đủ đặc điểm của một thực thể xã hội, như Các Mác từng viết: *“Trong tính hiện thực của nó, bản chất con người là tổng hòa những quan hệ xã hội”* [9, tr.19]. Năng lực xã hội là năng lực đặc trưng của mỗi người, nó hình thành, phát triển gắn liền với quá trình con người hoạt động thực tiễn, *“là năng lực hướng vào hoàn cảnh xã hội, ứng xử với các vấn đề xã hội và tham gia các quan hệ xã hội”* [10, tr.2].

Đối với sinh viên, các mối quan hệ cơ bản, trực tiếp mà họ tham gia vào là: mối quan hệ với thầy cô, bạn bè trong nhà trường; mối quan hệ với người thân trong gia đình; mối quan hệ với cá nhân và tổ chức của đất nước. Vì vậy, năng lực xã hội của sinh viên được thể hiện chủ yếu ở nhận thức xã hội (tri giác xã hội, kỹ năng xã hội), thái độ và tình cảm xã hội (về đạo đức, văn hóa, thẩm mỹ, pháp luật,...) và các kỹ năng, hành vi sống giúp sinh viên tương tác với môi trường xã hội và giải quyết các vấn đề xã hội của mình có hiệu quả, thích ứng thành công với môi trường nhà trường, gia đình và xã hội.

Thông thường, câu hỏi trong đề thi tự luận đề mở môn Triết học Mác – Lênin tồn tại dưới dạng nghị luận xã hội. Khi làm bài, sinh viên phải kết hợp được tri thức triết học Mác – Lênin với vốn sống, mức độ hiểu biết của mình về các chuẩn giá trị xã hội, về các vấn đề chính trị - xã hội của đất nước; nhằm đánh giá đúng thực trạng và đưa ra chính kiến riêng giải quyết thực trạng có hiệu quả. Đồng thời, qua những đánh giá đó, sinh viên phải thể hiện được thái độ, lập trường tư tưởng rõ ràng, mạch lạc. Thông qua văn phong và cách giải quyết vấn đề của sinh viên, đề thi còn phản ánh thái độ, mức độ quan tâm, tinh thần trách nhiệm của sinh viên đối với các vấn đề chính trị - xã hội của đất nước.

3.2. Kiến nghị một số giải pháp nhằm nâng cao kỹ năng làm bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin cho sinh viên trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông - ĐHTN

3.2.1. Hạn chế của bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin của sinh viên trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông - ĐHTN

Kỹ năng làm bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin là một trong những yếu tố quyết định chất lượng học tập của sinh viên. Việc nâng cao kỹ năng này giúp các em nâng cao khả năng đáp ứng nhu cầu của môn học, hình thành sự tự tin, chủ động và hứng thú trong học tập môn học; từ đó, tạo nền tảng vững chắc để hoàn thành các môn học tiếp theo trong chương trình đào tạo đại học.

Qua thống kê ngẫu nhiên kết quả thi môn Triết học Mác – Lênin của 200 sinh viên ở 3 lớp thuộc các ngành công nghệ thông tin, kỹ thuật phần mềm, công nghệ truyền thông trong năm học 2019 – 2020 có: 14,5% sinh viên đạt điểm A, 33,4% sinh viên đạt điểm B, 32,9% sinh viên đạt điểm C, 15,1% sinh viên đạt điểm D và 4,1% sinh viên bị điểm F. Kết quả này cho thấy, kỹ năng làm bài thi môn Triết học Mác – Lênin của sinh viên còn nhiều hạn chế. Tuy sinh viên đã dành nhiều thời gian để ôn thi, nhưng khả năng đáp ứng yêu cầu của đề thi còn ở mức thấp. Bởi sinh viên quen với việc làm bài thi sinh viên không được sử dụng tài liệu khi làm bài. Bài thi chỉ là sự phản ánh lại những nội dung giảng viên giảng dạy ở trên lớp, mô tả lại những luận điểm cơ bản của môn học được thể hiện trong giáo trình. Các kỹ năng cần có, cần thể hiện trong bài thi đối với môn học, chưa được sinh viên chú trọng và phát huy. Những hạn chế của bài thi thể hiện ở các nội dung sau:

Thứ nhất, nội dung bài thi có tính logic chưa cao.

Mỗi câu hỏi tự luận triết học có thể đề cập đến những vấn đề khác nhau của lí luận hay thực tiễn xã hội. Nhiệm vụ của sinh viên là phân tích, đánh giá và đưa ra cách giải quyết vấn đề đó trên cơ sở lí luận Triết học Mác – Lênin. Nhưng trên thực tế, nhiều sinh viên không xác định được nhiệm vụ của mình, hoặc có xác định được nhiệm vụ cần làm nhưng gặp khó khăn và loay hoay để thực hiện nhiệm vụ đó. Sinh viên chủ yếu sử dụng cách thức cũ, thói quen cũ hình thành khi thường xuyên làm các bài thi không được sử dụng tài liệu. Đó là trình bày bài thi với các nội dung liên quan bằng việc tái hiện lại kiến thức mà sinh viên đọc được trong giáo trình, vở ghi hay nghe được giáo viên dạy trên lớp. Thậm chí, kiến thức tái hiện được sắp xếp trong bài thi một cách lộn xộn theo trí nhớ ngắn ngủi của sinh viên, không có bất cứ mạch logic nào được hình thành.

Một số sinh viên đã có ý thức xây dựng bố cục logic tổng thể của bài thi. Sinh viên đã biết đặt vấn đề, xác định cơ sở lí luận và đề xuất các biện pháp giải quyết vấn đề đó. Bài thi được triển khai với kết cấu hợp lí hơn. Tuy nhiên, vẫn có sinh viên chưa xác định đúng cơ sở lí luận triết học để giải quyết vấn đề, dẫn đến bài thi chỉ có kết cấu hình thức hợp lí, còn nội dung kết nối giữa các phần trong một câu hỏi thi khá khiên cưỡng, chưa thống nhất.

Mặt khác, nội dung bài thi còn nghèo nàn, bó hẹp ở các vấn đề trong giáo trình, vở ghi hay giáo viên đã đề cập. Các nội dung mang tính mở rộng, hay những thông tin mới, những đánh giá riêng của bản thân sinh viên rất ít ỏi. Điều đó khẳng định khả năng khái quát, kết nối các vấn đề lí luận hay kết nối giữa lí luận với thực tiễn của sinh viên chưa cao. Bài thi chưa phản ánh được sự nhất quán về nhận thức, đánh giá và lập trường tư tưởng. Vì bài thi chưa giải quyết được đầy đủ các vấn đề cốt lõi nêu ra trong đề thi nên dễ hiểu để thấy rằng bài thi chưa gợi mở được những vấn đề mới cần tiếp tục nghiên cứu.

Thứ hai, hiểu biết thực tiễn xã hội của sinh viên thể hiện trong bài thi còn nghèo nàn, chưa phong phú.

Môn Triết học Mác – Lênin được giảng dạy cho sinh viên ở kì học đầu tiên của năm thứ nhất. Ở thời gian này, đa số sinh viên vừa đủ tuổi công dân và tự chịu trách nhiệm trước pháp luật, nhưng ý thức trách nhiệm xã hội chưa cao. Hầu hết sinh viên khi được hỏi đều chia sẻ mình rất ít

quan tâm đến các vấn đề chính trị - xã hội của đất nước hay địa phương. Sinh viên có thói quen tập trung vào vấn đề cá nhân, với việc giải quyết những lợi ích trực tiếp, trước mắt của bản thân mà bỏ quên trách nhiệm xã hội với tập thể, xã hội. Những kiến thức xã hội của nhiều sinh viên mang tính hàn lâm, xưa cũ, chủ yếu gói gọn trong kiến thức lịch sử đã được học về các cuộc đấu tranh chống quân xâm lược của cha ông ta. Do đó, sinh viên gặp khó khăn lớn khi nghiên cứu nội dung chủ nghĩa duy vật lịch sử - những luận điểm cần nhiều luận cứ và luận chứng thực tiễn lịch sử xã hội để chiêm nghiệm.

Sự nghèo nàn trong hiểu biết thực tiễn xã hội còn khiến cho sinh viên mất đi tính độc lập trong bình luận, đánh giá các tình huống thực tế được đề cập trong câu hỏi thi. Chính vì thế, sinh viên lệ thuộc hoàn toàn vào các tài liệu được sử dụng, bài thi chỉ dừng ở mức độ làm tái hiện nội dung có trong tài liệu, mà chưa đưa ra được kiến giải và ý tưởng riêng của mình.

3.2.2. Đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao kỹ năng làm bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin cho sinh viên trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông - DHTN

Thứ nhất, cần phát huy hơn nữa vai trò của giảng viên trong việc giúp sinh viên xác định yêu cầu của bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin.

Yêu cầu của bài thi được xác định trên cơ sở của đề thi. Vì vậy, trước hết giảng viên cần xây dựng nội dung và hình thức đề thi cho phù hợp. Theo đó, với môn Triết học Mác – Lênin, nội dung của đề thi phải đảm bảo bao quát nội dung chương trình môn học, với tỉ lệ 50% nội dung lý thuyết (có trình bày trong giáo trình) và 50% nội dung vận dụng (sinh viên phải kết hợp với hiểu biết thực tiễn bản thân và tài liệu tham khảo của môn học để làm bài). Về hình thức, tương ứng với thời gian làm bài 90 phút, sinh viên phải hoàn thành các câu hỏi dưới hình thức câu hỏi tự luận. Hoạt động ra đề thi của giảng viên được thực hiện khách quan, đồng đều giữa các đề thi; nội dung câu hỏi rõ ràng và đảm bảo cho phép đánh giá đầy đủ, phân loại chính xác các năng lực của sinh viên thể hiện trong bài thi.

Mặt khác, ngay từ khi bắt đầu giảng dạy học phần, giảng viên cần làm rõ những yêu cầu khi đánh giá sinh viên thông qua bài kiểm tra cũng như bài thi được sử dụng tài liệu khi làm bài. Đáp ứng yêu cầu về mặt nội dung cũng như hình thức của bài thi sẽ là mục tiêu hướng đến của mọi sinh viên khi tham gia môn học Triết học Mác – Lênin. Trên cơ sở đó, sinh viên có định hướng tích lũy các kiến thức và kỹ năng trọng tâm nhất, sử dụng quỹ thời gian hiệu quả nhất phục vụ cho việc học.

Ngay trong mỗi tiết giảng của học phần, giảng viên bám sát vào mục tiêu đáp ứng yêu cầu bài thi, bài kiểm tra để thường xuyên hướng dẫn luyện tập cho sinh viên cách giải quyết dạng câu hỏi và bài tập tương ứng dưới góc độ triết học. Sự luyện tập này tác động mạnh mẽ đến năng lực của sinh viên, gây dựng các điều kiện cần thiết nhất cho sinh viên trước khi bước vào phòng thi. Nhờ đó, sinh viên hình thành thói quen tư duy triết học. Thế giới quan và phương pháp luận khoa học của Triết học Mác – Lênin từng bước hình thành ở sinh viên. Sinh viên sử dụng chúng làm công cụ nhận thức và cải tạo hiện thực một cách chủ động, nhuần nhuyễn và đầy sự sáng tạo. Khi đó, đề thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin không còn gây trở ngại, gây sự sợ hãi, thậm chí ám ảnh đối với sinh viên nữa.

Việc đưa ra những yêu cầu của bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin có ý nghĩa vô cùng thiết thực và hữu ích để sinh viên rút ngắn tối đa thời gian thích nghi hoạt động học tập ở những môn đầu tiên trong chương trình đại học; tạo tiền đề vững chắc về kiến thức, kỹ năng, cũng như xây dựng tâm lý tự tin, chủ động để sinh viên sẵn sàng trong mọi hoạt động tiếp theo của Nhà trường.

Thứ hai, nâng cao hơn nữa hiệu quả ôn thi của sinh viên.

Sinh viên là yếu tố trung tâm quyết định đến chất lượng của hoạt động học tập nói chung và chất lượng bài thi nói riêng. Do đó, sinh viên cần chuẩn bị mọi điều kiện cần thiết trước khi bước vào phòng thi.

Mỗi buổi học trên lớp, sinh viên cần tích cực tham gia các hoạt động dưới sự hướng dẫn của giảng viên, phát huy năng lực bản thân để giải quyết các câu hỏi, bài tập và tình huống được đưa ra. Thông qua đó, sinh viên dần hình thành thói quen và rèn luyện khả năng tư duy trên lập trường của chủ nghĩa duy vật biện chứng, linh hoạt khi xem xét mỗi vấn đề trong không gian, thời gian và mối quan hệ xác định. Sau khi kết thúc buổi học, sinh viên cần khái quát, tổng kết về mặt lý luận, rồi vận dụng lý luận đó trong các vấn đề cụ thể của cuộc sống, đặc biệt là trong học tập, rèn luyện, trong các mối quan hệ với Nhà trường, thầy cô, bạn bè và gia đình.

Với bài thi được sử dụng tài liệu, một số sinh viên có tâm lý chủ quan khi cho rằng không cần ôn bài, học bài, thậm chí có sinh viên không đọc sách hoặc không ghi bài trên lớp. Khi thi, sinh viên không tận dụng được cơ hội lớn mà tài liệu mang lại. Do đó, chuẩn bị tài liệu phục vụ cho kì thi có ý nghĩa quan trọng. Hiện nay trên thị trường số lượng sách chuyên khảo và tài liệu tham khảo cho môn Triết học Mác – Lênin là rất lớn. Sinh viên cần chọn lọc và tiếp cận các tài liệu liên quan trực tiếp môn học, có chất lượng cao của những tác giả và nhà xuất bản uy tín, dưới sự giới thiệu của giảng viên bộ môn. Nguồn tài liệu cho phép sinh viên dễ dàng tìm kiếm đó là các thư viện, trung tâm học liệu hay các website khoa học đáng tin cậy. Sau khi chọn lọc tài liệu, sinh viên xử lý chúng bằng cách xây dựng đề cương, hệ thống hóa nội dung tài liệu theo vấn đề của môn học, để có thể nhanh chóng tìm thấy vị trí tài liệu khi thi. Sau cùng, việc sử dụng các tài liệu sẵn có một cách hợp lý và khoa học phải luôn được chú trọng. Tuyệt đối tránh hiện tượng thường xảy ra là lệ thuộc hoàn toàn vào tài liệu sẵn có. Bằng văn phong ngôn ngữ và cách nghĩ của mình, sinh viên triển khai bài thi trên cơ sở phát triển tài liệu sẵn có, đó là khâu tất yếu trong quá trình phát triển tư duy của con người.

Hiểu biết về những vấn đề thực tiễn chính trị - xã hội là yếu tố làm nên tính khoa học, tính sáng tạo và tính xã hội cho bài thi của mỗi cá nhân sinh viên. Các em cần phát huy tối đa tính tích cực trong các hoạt động xã hội, bằng cách: hòa mình vào môi trường sống, sinh hoạt và học tập của Nhà trường; tham gia các câu lạc bộ tự nguyện trong Nhà trường (Câu lạc bộ Sự kiện, Câu lạc bộ Thuyết trình, Câu lạc bộ Nghị Lực, Câu lạc bộ Tình nguyện và Tuyên truyền, Câu lạc bộ Xung kích,...); đặc biệt là tham gia nhiệt tình các hoạt động do chi đoàn, Đoàn trường và Hội sinh viên trường phát động. Đây là môi trường xã hội gần gũi và thân quen nhất với các em sinh viên, do đó có sức giáo dục mạnh mẽ nhất.

Mặt khác, sinh viên cần hình thành thói quen đọc báo chính luận, xem tin tức thời sự, qua các phương tiện truyền thông chính thống để hiểu những vấn đề thực tiễn nóng của đất nước, gọi mở nhu cầu khám phá và giải quyết thực tiễn đó. Thông qua các hoạt động này, sinh viên dần hình thành và phát triển các chuẩn giá trị đạo đức, chuẩn giá trị xã hội, thôi thúc các em phát huy trách nhiệm bản thân trong sự nghiệp xây dựng quê hương, đất nước. Quá trình này gắn bó chặt chẽ với quá trình giác ngộ lý tưởng và hình thành phẩm chất đạo đức cách mạng – một trong những mục tiêu quan trọng của giáo dục Triết học Mác – Lênin nói chung và của bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin nói riêng.

Thứ ba, nâng cao tính khoa học khi trình bày bài thi tự luận được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin cho sinh viên.

Triển khai thực hiện bài thi là hoạt động có ý nghĩa quyết định đến chất lượng của bài thi. Đây chính là kĩ năng hiện thực hóa các điều kiện mà sinh viên đã chuẩn bị cho kì thi trong thời gian trước đó. Sự chuẩn bị dù kĩ lưỡng đến đâu, chỉ có ý nghĩa khi được phát huy, thể hiện trong bài thi.

Trước hết, sinh viên cần xác định được yêu cầu của câu hỏi trong đề thi. Đối với đề thi được sử dụng tài liệu khi làm bài, câu hỏi không sử dụng cách hỏi giống với tên đề mục trong giáo trình. Có thể cùng đề cập một nội dung, nhưng cách hỏi khác, hoặc có thể đưa ra trích dẫn trong các tác phẩm kinh điển. Sinh viên có thể dựa vào các từ khóa trong câu hỏi để khoanh vùng và xác định nội dung, tránh hiện tượng lạc đề. Các từ khóa trong câu hỏi là những phạm trù, khái niệm của Triết học Mác – Lênin. Do đó, sinh viên cần hiểu sâu sắc và làm chủ được những khái niệm, phạm trù triết học – có thể ít được sử dụng trong cuộc sống thường ngày. Việc hiểu được

câu hỏi giống như xác định hướng đi của con đường, đặt cơ sở cho sự thành công của một cuộc hành trình, nếu xác định sai hướng, cuộc hành trình đó không thể đi đến đích.

Bài thi phải được trình bày như một bài luận thu gọn với bố cục mạch lạc và chặt chẽ, không viết quá dài dòng lan man hoặc quá sơ sài. Nội dung bài thi sắp xếp theo đúng trình tự logic, có sự liên kết chặt chẽ với nhau giữa các đoạn trong bài. Mỗi luận điểm có minh chứng, luận cứ rõ ràng, khoa học. Phần cuối của bài thi là sự tổng kết, đánh giá một cách khái quát nhất những nội dung trọng tâm của bài thi, và có thể gợi mở những vấn đề mở rộng cần tiếp tục nghiên cứu. Nội dung bài thi sử dụng các từ ngữ là khái niệm, phạm trù triết học và nên sử dụng các câu ngắn gọn, rõ nghĩa để thể hiện. Thông qua bài thi, sinh viên thể hiện được những đánh giá nhất quán và thái độ chính trị của bản thân.

4. Kết luận

Nâng cao kỹ năng làm bài thi được sử dụng tài liệu môn Triết học Mác – Lênin cho sinh viên trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông – ĐHTN trong giai đoạn hiện nay là rất cần thiết. Đó là nhiệm vụ của toàn thể các bộ phận trong Nhà trường nói chung, đặc biệt là của giảng viên bộ môn và sinh viên nói riêng. Giảng viên cần phát huy hơn nữa vai trò của mình trong việc định hướng kiến thức và kỹ năng để sinh viên chủ động học tập. Bằng cách làm rõ các yêu cầu khi đánh giá bài thi, giảng viên giúp sinh viên xác định phương hướng cho học tập môn học này. Đồng thời, tạo mọi điều kiện thuận lợi để sinh viên nhanh chóng, dễ dàng đi theo phương hướng đó.

Sinh viên là chủ thể của hoạt động học tập, có vai trò quyết định đến chất lượng, hiệu quả của hoạt động ấy. Sinh viên cần tận dụng tối đa các điều kiện khách quan để phát huy khả năng của mình, đặc biệt là sự hướng dẫn của giảng viên bộ môn để đáp ứng yêu cầu của bài thi.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] T. D. Vuong and T. V. H. Nguyen, *The method for answering revision question of Marxist–Leninist Philosophy: theory, essay, and multichoice test*. National Economics University Publishing House, Hanoi, 2007.
- [2] D. B. Nguyen, “The combination of the historical method and logical method in researching history of philosophy,” (in Vietnamese), *Institute of Philosophy, Vietnam Academy of Social Sciences*, vol. 277, no. 6, pp. 42-49, 2014.
- [3] T. H. V. Nguyen, M. S. Do, and T. N. Tran, *Guidebook to learn Marxist–Leninist Philosophy*. Posts and Telecommunications Institute of Technology Publishing House, 2010.
- [4] T. K. Nguyen, “The meaning of Marxist–Leninist Philosophy in building socialism in Vietnam today,” *Summary report for the topic at Ministry level*, Institute of Philosophy, Vietnam Academy of Social Sciences, 2007.
- [5] M. Nghiem, “Duc Luan Nguyen: Students who learn philosophy well can study other subjects easily,” *Academy of Journalism & Communication Portal*, 25/9/2013. [Online]. Available: <https://ajc.hcma.vn/Pages/nguyen-cuu-khoa-hoc.aspx?CateID=679&ItemID=3554>. [Accessed Dec. 21, 2020].
- [6] P. V., “Innovate education and training basically and totally according to Resolution 29 NQ/TW,” *Communist Party of Vietnam Review*, 22/06/2020. [Online]. Available: <https://dangcongsan.vn/huong-toi-ky-niem-90-nam-ngay-truyen-thong-nganh-tuyen-giao/thong-tin-tu-lieu/doi-moi-can-ban-toan-dien-giao-duc-va-dao-tao-theo-nghe-quyet-29-nq-tw-557483.html>. [Accessed Dec. 21, 2020].
- [7] T. H. Nguyen, “Theoretical basis of logical thinking competency in scientific research,” (in Vietnamese), *Vietnam Journal of Education*, Special Issue of July, pp. 180-184, 2019.
- [8] V. H. Nguyen, “Training creative thinking for grade 10 students in teaching Geometry,” *Master thesis*, Thai Nguyen University of Education, 2018.
- [9] K. Mac, *Ph. Engels full set*, episode 3, National Political Publishing House, Hanoi, 1995.
- [10] T. H. Dang, “Social capacity in general education,” (in Vietnamese), *Journal of Education Sciences*, The Vietnam National Institute of Educational Sciences, Vol. 70, pp. 1-3, 2011.